

Kanada Magyar Újság
 Kanada és az angol
 köztársaságok közötti
 legelső magyar lapja.
 Megjelenik: csütörtökön
 Előfizetési ára: \$3.00
 Keltetői árakban: 4.00
 Szerkesztő: Madáchvári I.
 az igazgató:
 Winnipeg, Man.
 296 1/2 Main Street

Kanadai Magyar Újság

Canadian Hungarian News
 Kanadai Magyar Újság
 is the leading Hungarian
 Newspaper with the largest
 circulation in the British
 Empire.
 Issued every Thursday
 Subscription Price
 In Canada \$3.00
 In foreign countries \$4.00
 Office and printing plant
 296 1/2 Main Street
 Winnipeg Man.

EGYESITVE A KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL

VOL. VII EVFOLYAM

WINNIPEG, MANITOBA, 1930. FEBRUÁR 27. CSÜTÖRTÖK

NO. 9. SZAM

MAGYAROK! ÜNNEPELJÉTEK MEG MÁRCIUS 15-IKÉT

VISIT MAGYARLAND

The Enchantment of Hungary's Metropolis — Down the Blue Danube to Budapest — Modern Life in the Brilliant Magyar Capital — An Interview With Hungary's Greatest Statesman

By HENRY ALBERT PHILLIPS
 Reprinted from the January Number of the "Travel" Magazine—New York

(CONTINUED)

When I rose—still feeling like an airy bathing sprite, despite my obvious avoirdupois — I went and looked out of my window upon one of the most charming and exotic views to be found elsewhere in Europe proper. But first, my eyes were arrested by a framed sign printed in Hungarian, German, French and oddly phrased English, leaving little excuse for any literate person to evade the warning: "Having received many complaints, we have to request our Honorable Visitors not to throw any objects through the windows, such as (burning cigarettes or cigars, fruit, paper etc.), for they might fall on persons with the most disagreeable consequences."

I laid heavy restraint upon any such wanton desires and then permitted myself to enjoy the scene before me. Directly on the left was a huge rocky promontory of solid rock that nearly reached up to the fifth story of the hotel. Out of the side of it a grotto had been carved that housed a quaint chapel. I could see a maze of candles flickering within, with more than a score of shadowy kneeling figures before the altar. A steady stream of worshippers climbed up the steep sides of the rock; women with market baskets, men with caps in hand. I could hear the voice of a chanting priest from somewhere within, giving an eerie but charming effect. Directly in front of the hotel was a busy square with a circle of taxi and cab drivers lounging about their vehicles. Bright yellow tram cars approached the circle from four directions, all of them pausing until an unbelievable number of passengers rudely poured in and out of them. Not a few of both men and women wore peasant costumes, numerous broad skirts and a richly embroidered apron, a kerchief white or black tied under the chin and standing straight out behind as though it were starched, white waists with embroidered sleeves and neckbands. The instead of buttons and ornamental men's coats were all braid and frogs instead of buttons and buttonholes. Both men and women wore short leather boots no higher than the knee with a niche in the front of the top at which often hung a silken tassel.

From my window I could see the bridge that spanned the Danube uniting Buda with Pest. Directly in front of the hotel was the Erzsébet Híd, or Elizabeth Bridge. The most notable of all was the Széchenyi Bridge — the protagonist of Ferenc Herceg's famous play, "The Bridge," the cause of a suicide, a scandal, a bloody battle and a small revolution. The Széchenyi Bridge resembles our Brooklyn Bridge and was for many years before the American bridge was built, the longest span in the world.

Just beyond, through a faint haze I could see the Parliament Buildings, again forming a picturesque admixture of East and West, Byzantine domes with soaring gothic spires, and producing a picturesque facade to a longish piece of Pest river bank that was not otherwise distinguished. Within the city, however, there was the dome of the cathedral and the towers and steeples of many other churches.

Budapest astounds one with its occasional evidences of modernity. I have mentioned the first and longest suspension bridge that antedated a successor for a decade or more.

Budapest has also an underground electric railway, which as an independent city line is said to have been the first in the world. A third is the largest outdoor sea-wave bath in existence. This consists of a monster pool, I should say two acres in extent, in which surf bathing (Budapest is more than a day's journey from the nearest seashore) is amazingly simulated by a mechanical respiratory plant. In summertime this sea-wave bath is the popular attraction that vies with the famous Margaret Island bathing resort in the Danube.

I can think of little that the most fastidious tourist might miss by a sojourn in Hungary's majestic Capital. There are smart shops in Budapest that the Rue de la Paix cannot surpass. There is a tea room which for elegance and smartness and gaud is a peer with Rumpelmayer's in Monte Carlo. There is the Royal Opera where during the season you can see some of the most gorgeous jewels in Europe worn in the most distinguished manner. For in Hungary the theatre and the opera are still functions about which lingers some of the glory — albeit terribly faded since the Peace Treaty of Trianon tore the richest Magyar Provinces away — which adds to the atmosphere of the ancient régime.

(TO BE CONTINUED)

Kanada tej és tejtermék termelése 1928ban

Az összes tejtermelés 14 1/2 milliárd font. Házilag készült vaj 2 milliárd font. Creameryben készült vaj 4 milliárd font. Házilag készült sajt 4 3/4 millió. Sajtgyárban készült sajt 1 1/2 milliárd font. Vegyes feldolgozás 1/4 millió font. Tejfogyasztás 6 1/2 milliárd font.

MEGOLDATLAN A BUZAHÉLYZET

A buzahelyzet még mindig nagyon zavaros és úgy a kormányok mint a tőzsdék, az exportőrök és a Pool keresik a megoldást. A nagy bizonytalanságot jelenleg, hogy pár nap előtt megállapították, miszerint Anglia 10 hétre van ellátva búzával, míg az újabb alaposabb vizsgálatkor kiderül, hogy csak február 20-tól számított 24 napra, tehát március közepéig elegendő a készlet.

A kanadai buzafelisleglet átvételére azonban még nincs megegyezés. A nagy világiapok szakértői azt állítják, hogy magásra emelkedő búzára a genki se számíthat, a kormányok pedig mindenütt állami terményhivatalok létesítéséről tanácskoznak, amelyek a búzákat a folytonos hullámszáz veszélyétől megóvná lennének hívva.

A három proritartomány miniszter elnökei Regnában tartott tanácskozás után kijelentették, hogy meg vannak elégedve a Pool helyzetével.

ANGLIA MALOMSZÖVETSÉGE TILTAKOZIK

minden olyan beállítás ellen, mintha boycott alá vették volna a kanadai búzát, mert szerintük ez nem fedi a tényeket s a szövetség nem vesz részt kanadai érdekek elleni összefűzésben.

SIKERES PROPAGANDA

Winnipegben néhány munkás magyar fáradságos napi munkája után eljárt az esti angol tanfolyamra és szorgalmas igyekezettel tanultak, de egyuttal megragadtak minden alkalmat, hogy a szünetekben, sőt az olvasmányok közben is feltárják a hazájukat ért igazságtalanságot és rámutassanak Trianonra.

A magyarok mind jobban érezték a "Gladstone" iskola egész tantestületének kitüntetett jóindulatát s végül is a mult napokban az egyik tanítónő, Mrs. Elma Kennedy Brown, — született kanadai angol, férjes asszony s négy gyermek anyja, — meglepte tanítványait egy Magyarországhoz írott órával, melyet angol eredetben közlünk alább s hogy angolul még nem tudó honfitársaink is megérték felemelő tartalmát, párhuza mosan közlünk egy. — Bácskai szerkesztő távollétében csak — hevenyészett magyaróz fordítást.

Hogy azonban ez a szép költemény, melyben annyi megértő, mély gondolat rejlik, méltó magyar szövegben közismertté váljék költőnek küldöttük el és kértük, hogy elismert tehetségével ültesse át magyarba.

Dismembered Hungary

By ELMA KENNEDY BROWN

O Hungary! Thou cultured land
 Whose sturdy sons thy borders
 manned
 To stem the Turkish horde!
 Thou bulwark of those Central states
 Throughout the years, on whom the
 fates
 Have thrust an alien lord!

Bow not thy head in grief and shame
 At this dire stigma on the name,
 Of all thy people true.
 Think not Trianon Peace shall live,
 If justice reign, then must she give
 To thee, thine own just due.

Though thy loved sons in bondage
 lie,
 The Magyar race shall never die
 In shame and ignomy.
 From out the travail of her soul
 She'll rise again a greater whole
 For her loved Hungary.

Thy flag shall battle with the breeze
 From Western Adriatic seas
 To where the Danube flows.
 Thy borders stretch from Balkan
 states
 To where the broad Carpathian peaks
 Lift high their winter snows.

Thy art and science soon reborn
 Shall break forth in more glorious
 form
 Within thine own domain.
 The cadence of thy language sweet
 Spread o'er thy hills and plains to
 greet
 Thy exile's sweet return.

Thy Magyar race resound in song
 Of peace and sweet contentment
 born
 In her beloved homeland.
 But set thy face unto that goal
 Nor rest in thine untrammelled soul
 Till victory clasp thy hand.

Feldarabolt Magyarország

IRTA: ELMA KENNEDY BROWN

Ó Magyarország! Te kultúrország
 Határidet hős fiad védtek,
 Hogy megállítsák a török hordát!
 Középpillamoknak évszázadok át
 Bástyája, melynek nagy részét a sors
 Idegen uralom alá vetett!

Szörnyű bélyeggel nevedet, fejed
 Bánatban s szegényben meg ne hajtad
 Legyen egész néped bizalommal,
 Ne hidd, hogy Trianon örökké tart;
 Majd ha győz az igazság, megadja
 Neked, ami jogos tulajdonod.

Bár fiad rabságban sanyolódnek
 Magyar fajod szegényben megtörve
 A földről eltűnni nem fog soha.
 Leiki kinjaiból a magyar faj
 Még fényesebben fog feltámadni
 Rajongva szeretett hazájáért!

Lebetegesse lobogódat a szél
 Háborgó Adria kék vizétől
 Végig, merre a Duna hőmpölyög.
 A hatalmas Kárpátok hóföfde,
 Egbe törő ormától határid
 Balkán széléig nyulnak majd le.

Ósi tudományod és művészeted
 Megújulodva dicsőbb köntöcsben
 Nő majd nagyra a szabad hazában.
 Édes anyanyelvéd zengő szója
 Hegy-völgyön keresztül visszahan-
 gozva
 A hazatérő száműzött honfit!

A béke és édes boldogságban
 Ujjászülető magyar fajtád
 Örömeinek töltse be Hazádat.
 Hogy ezt elérd, nézd a kitűzött célt
 S ne tétlenkedj tunya kényelemben
 Mig a diadalt karod kivívja!

Az igazi meglepetés azonban azzal érte magyarjainkat, hogy a szerző a 40,000 példányszámu Winnipeg Tribune 1930 február 20-iki számában is megjelentette költeményét. Mikor a magyarok másnap munkába mentek, munkahelyükön az újságból kivágtott verset ruhaszekrényeikre angolok által kiszögezve találták s alig győztek felelgetni az angoloknak, akik mind a szöveg szépségét dicsérték. (FOLYTATÁS a 7. lk oldalon!)

Angol magyar kulturkapcsolat

Egyelőre Cleveland példájáról van szó, melyet azonban utánoznia kell Kanada magyarságának is. Bárkinde agyában születik is meg a jó gondolat, azt felkarolni s lelkes támogatással valóra váltani, csak dicsérendő cselekmény.

A nyilvános könyvtárak szerette Amerikában azokat a könyveket szaporítják, amelyeket leginkább keres a közönség s így lehet elérhető, hogy az Egyesült Államok sok nyilvános könyvtárában hatalmas magyar osztály áll honfitársaink rendelkezésére, anélkül, hogy ezek be-

szerezésére, gondozására költséget vagy időt kellene fordítaniok. A magyar gavallér áldozatkészségének adja kirívó példáját a clevelandi műkedvelők legutóbbi "János vitéz" előadása, melyet 3000-nél többen néztek végig s melynek egész tisztjővedelmét felajánlották a clevelandi nyilvános könyvtárnak. A clevelandi magyarok magvas kulturérzéke a legnagyobb elismerést illeti s bizonyára nagy megbecsülést is szerez a magyarságnak.

SZENT ÉV ELSZÁNT TETTEK ÉVE!

AMERIKAI MAGYAR OCEANREPÜLES (HUNGARIAN AMERICAN OCEANFLIGHT)

Az Amerikai Magyar Oceanrepülés célja, az egész világ figyelmét felhívni magára az eseményre, amely a repülés terén rekordteremtő, az amerikai magyar nép szempontjából — a trianoni békeszerződés aláírásának tíz éves évfordulóján — ennek a békeszerződésnek igazságtalanságát ellen való tiltakozás kifejezése. Az Amerikai Magyar Oceanrepülés gondolatának megszületése után Wind sorban Detroitban és Toledóban egy — a tervezet és annak kivittell lehetőségét előkészítő bizottság tárgyalta részletesen. Hetekig való tárgyalás eredménye volt, hogy az Amerikai Ma-

gyarász Országos Szövetségének vezető Lord Rothermernek átnyújtották a megfogalmazott tervet, aki a cél érdekében 10,000 dollárt ajánlott fel ezen vállalkozás keresztülvitelére. Minden, a tervezetet előző javaslata, a mozgalmat elősegítő tanács a végrehajtó bizottságnak küldendő: Amerikai Magyar Oceanrepülés c/o Frank Pratinger, 8005 West Jefferson Ave Detroit, Michigan. Kanada részére központi iroda: c/o. Rev. Dr. Molnár Pellissier 682 Apt. 3 Windsor, Ont. A jövő számban részletes ismertetést adunk.

LEGUJABB HIREK

BÁCSKAI SZERKESZTŐ KÖZVETLENÜL LAPZÁRTA ELŐTT ERKEZETT HAZA KELETKANADAI KÖRUTJÁRÓL. Jövő számunkban részletesen beszámol tapasztalatairól, a keletkanadai munkásság hazafias érdeklődéséről és arról a hatalmas nemzetmentő munkáról, mellyel a Niagara Fallstól Windsorig meglepetted véreink örökre beirták nevüket a külföldi magyarság történelmébe. Reméljük hogy szerkesztőnk körútja lapunkat az őszmagyarsággal még jobban megfogja kedvelni, ughogy az újság szétterjedtetlen öszekötő kapoca lesz.

BYRD ELLENTENGERNAGY embereivel hajóra szállt s megindult hazafelé Little Amerikából; a repülőgépet és sok felszerelési tárgyat vissza kellett hagyniok telepükön, mert a "New York" hajóra a nagy viharok a erős jégzajlás miatt fel nem rakhatták. Mindent úgy helyeztek el egy dombon, hogy onnét bármikor elhozhassák, ha a tenger jégtől szabad lesz.

A TENGERI LESZERELÉSI KONFERENCIA már napok óta szünetel mert a francia kormány megbukott. Közben a radikális szocialista vezérrel az élen kineveztek az új kormányt, de a Kamara még nem nyilatkozott a így nem lehet tudni a bemutatkozást tüelie az új kormány. Ha a Kamara bizalmat szavaz az új kormánynak, akkor a konferencián Bryan, mint új külügyminiszter fogja Franciaországot képviselni ha ellenben az új kormány bemutatkozásakor megbukik, akkor hetekig húzódnak a válság ami a konferencia bizonytalan időre esetleg 1935-re való elhalasztását is okozhatja.

Hat FIATALEMBER MEGHALT s még egy haladoklik, mert megitták az autót "antifrisen"-jét bor helyet Lyonsban (Neb.) egy kirándulásakor. 11-EN MEGHALTAK, 100-ON FELÜL SÜLYOSAN MEGBEESÜLTEK egy vonatbeszeletközénel Kenosha, Wis. mellett és a súlyos eseesültek egy része is a halállal vívódik. Egy tehervonat s egy személyvonat ütközött össze egy keresztvezetőnél s még egy autó is közéjük került melynek mindkét utasa meghalt. A személyvonaton 180 utas volt. A tehervonaton 13 kocsija siklott ki, a személyvonat kocsijai pedig egy 8 láb mély árokba futottak, de csak az első fordult fel.

UJRA BEDÖLT A WELLANDI CSAATORNA. Most az 1927-iki eszt hez hasonló beomlás történt a csatorna harmadik szakaszában, csak az a szerepe hogy most a beomlás nem követelt emberáldozatot. A romok el takarítása már folyamatban van.

FIGYELMEZTETÉS!

Lapunk semmiféle üzlettel, közvetítéssel, pénzküldéssel nem foglalkozik.